

Euroopan pankkiviranomaisen suositukset

pankkien euribor-paneeliin osallistumiseen liittyvän toiminnan valvonnasta

Suosituksset pankkien euribor-paneeliin osallistumiseen liittyvän toiminnan valvonnasta

Sisällysluettelo

1.	Tiivistelmä	3
2.	Tausta ja perustelut	4
3.	EPV:n suositukset pankkien euribor-paneeliin osallistumiseen liittyvän toiminnan valvonnasta	6
4.	Kuuleminen ja vaikutusten arviointi	11
5.	Suosituksien noudattamisen vahvistaminen	12

1. Tiivistelmä

Koska viime aikoina on kiinnitetty yleisesti huomiota finanssimarkkinoiden viitekorkoihin, niiden laskentamenetelmiin ja hallinnointijärjestelyihin, Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) hallintoneuvostot sopivat syyskuussa 2012 toimivaltaisten viranomaisten yhteistyön lisäämisestä euribor-paneeliin osallistuviin pankkeihin liittyvässä selvitystyössä ja täytäntöönpanossa. Ne sopivat myös yhteisestä Euribor-EBF-prosessin tarkastelusta saadakseen täysin selville, miten euribor-korko asetetaan ja kohdistuuko siihen manipuloinnin vaaraa.

Nykyisessä institutionaalisessa järjestelmässä viitekoron asettamista ei säännellä EU:ssa, joten euriborin viitearvoja hallinnoiva Euribor-EBF ei kuulu minkään finanssialan erityislainsäädännön piiriin. Koska euribor on järjestelmän kannalta merkittävä ja koska tarkastelussa paljastui puutteita (euriborin hallinnointia koskeva raportti ”Report on administration and management of Euribor”), katsottiin välttämättömäksi suositella välittömiä toimenpiteitä euriborin luotettavuuden ja uskottavuuden lisäämiseksi.

Suosituksissa esitetään yhdenmukaistetut valvontakäytännöt euribor-tietojen toimittamisen valvontaa varten. Kaikkien euribor-paneeliin osallistuvien pankkien yhdenmukaistettu valvonta lisää euriborin luotettavuutta, kun tietojen toimittamisen valvontaan sovelletaan tiettyjä vaatimuksia. Suositukset täydentävät 27. syyskuuta 2011 annettuja EPV:n ohjeita sisäisen hallinnon järjestämisestä. Ohjeissa esitetään jo tarkemmat vaatimukset, jotka koskevat laitosten sisäistä organisaatiota, hallintoelintä, riskienhallintaa ja sisäisen valvonnan menettelyjä, uusien tuotteiden hyväksymisen prosessia, tietojärjestelmiä, toiminnan jatkuvuutta ja avoimuutta. Suositusten lisäksi EPV ja ESMA antavat Euribor-EBF:lle palautetta tarkastelun tulosten perusteella.

Suosituksissa keskitytään pyyntöihin, jotka koskevat euribor-paneeliin osallistuvien pankkien sisäisen hallinnon järjestelyjen vahvistamista. Tähän liittyvät menettelysäännöt, joissa painotetaan sisäisten ristiriitojen havaitsemista ja hallintaa, sisäisen valvonnan järjestelyjä (myös tarkastuksia), kirjaamista ja vertailua todellisiin liiketapahtumiin. Euribor-paneelin edustavuuden takaamiseksi toimivaltaisille viranomaisille suositellaan, että ne kannustaisivat kaikkia euromääräisillä rahamarkkinoilla aktiivisesti toimivia pankkeja osallistumaan euribor-paneeliin.

2. Tausta ja perustelut

Finanssimarkkinoiden viitekorkoihin, niiden laskentamenetelmiin ja hallinnointijärjestelyihin on kiinnitetty viime vuosina tarkkaa huomiota. Tarve uudistaa viitekorkojen asettamisen mekanismia on ilmaistu niin sääntely- ja valvontaviranomaisten kuin finanssimarkkinoidenkin taholta.

Euroopan pankkiviranomainen (EPV) ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA) ovat tehneet yhteisen aloitteen ja pohtineet (i) mahdollisia vakavia puutteita tavassa, jolla pankkien väliset viitearvot ja niihin liittyvät viitekorot asetetaan EU:ssa; (ii) pankkien välisten viitearvojen laajamittaista käyttöä ja finanssimarkkinoihin kohdistuvia vaikutuksia, jos luottamus näihin viitearvoihin menetetään, sekä (iii) epäluottamusta, jota pankkien välisten viitearvojen mahdollinen manipulointi tai epäasianmukainen asettaminen voivat herättää finanssimarkkinoilla muiden viitearvojen tai indeksien osalta.

EPV:n ja ESMAn hallintoneuvostot sopivat syyskuussa 2012 viitearvoihin liittyvien kysymysten käsittelemisestä ja seuraavista asioista:

- Vahvistetaan toimivaltaisten viranomaisten keskinäistä yhteistyötä niiden selvitys- ja täytäntöönpanotyössä. Tätä varten lokakuussa 2012 perustettiin asiantuntijaverkosto, jonka kautta toimivaltaiset viranomaiset voivat vaihtaa tietoja selvityksistä ja tehdä yhteistyötä tiettyjen kysymysten, etenkin euriboriin liittyvien, yhteydessä.
- Tarkastellaan Euribor-EBF:n käyttämää prosessia, jotta euriborin koronasettamisprosessi ja sen alttius manipuloinnin riskille saadaan täysin selville.
- Laaditaan periaatteita, joissa keskitytään viitearvojen asettamiseen Euroopassa (euriborin ja muiden viitekorkojen asettamiseen sekä muihin vastaaviin viitekorkoja koskeviin prosesseihin), jotta lyhyellä aikavälillä olisi käytettävissä kunnollinen kehys.

Nykyisessä institutionaalisessa järjestelmässä viitekorkojen asettamista ei säännellä EU:ssa, eikä euriborin viitearvoja hallinnoiva Euribor-EBF kuulu minkään finanssialan erityislainsäädännön piiriin. Koska euribor on järjestelmän kannalta merkittävä ja koska tarkastelussa paljastui vakavia puutteita, katsottiin välttämättömäksi suositella välittömiä toimenpiteitä euriborin luotettavuuden ja uskottavuuden lisäämiseksi.

Sääntelykehikseen sisältyy jo laitoksille asetettuja vaatimuksia, jotka koskevat niiden sisäistä hallintoa ja joilla on merkitystä myös koron asettamisen ja viitearvojen käytön suhteen. Direktiivin 2006/48/EY 22 artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on vaadittava, että jokaisessa luottolaitoksessa on toimiva päätöksenteko-, ohjaus- ja valvontajärjestelmä. EPV:n perustamisasetuksen 16 artiklan mukaan EPV antaa toimivaltaisille viranomaisille tai finanssilaitoksille osoitettuja ohjeita ja suosituksia yhdenmukaisten, tehokkaiden ja toimivien valvontakäytäntöjen aikaansaamiseksi sekä unionin oikeuden – myös direktiivin 2006/48/EY – yleisen, yhtenäisen ja johdonmukaisen soveltamisen varmistamiseksi. Näiden suositusten tarkoituksena on saada aikaan yhdenmukaistetut vaatimukset, jotka koskevat euriborin asettamiseen osallistuvien pankkien sisäisen hallinnon järjestelyjä; suosituksilla täydennetään sisäisen hallinnon järjestämisestä 27. syyskuuta 2011 annettuja EPV:n ohjeita. Sisäisen hallinnon järjestämisestä annetuissa EPV:n ohjeissa esitetään jo yksityiskohtaisemmat vaatimukset, jotka

koskevat laitosten sisäistä organisaatiota, hallintoelintä, riskienhallintaa ja sisäisen valvonnan menettelyjä, mukaan luettuina uusien tuotteiden hyväksymisen prosessi, tietojärjestelmät, toiminnan jatkuvuuden hallinta ja avoimuus.

EPV ja ESMA ovat myös työstäneet viitekorkojen asettamisen periaatteita Euroopassa. Nämä periaatteet kattavat kaiken tyyppiset viitearvot ja myös viitearvojen hallinnoijat.

3. EPV:n suositukset pankkien euribor-paneeliin osallistumiseen liittyvän toiminnan valvonnasta

Suosituksen asema

1. Tämän asiakirjan sisältämät suositukset on annettu Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/78/EY kumoamisesta 24 päivänä marraskuuta 2010 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1093/2010 (jäljempänä ”EPV:n perustamisasetus”) 16 artiklan mukaisesti. EPV:n perustamisasetuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten ja finanssilaitosten on kaikin tavoin pyrittävä noudattamaan näitä suosituksia.
2. Suosituksissa esitetään EPV:n näkemys asianmukaisista valvontakäytännöistä Euroopan finanssivalvojen järjestelmässä sekä siitä, miten unionin oikeutta olisi sovellettava tietyllä alalla. EPV odottaa näin ollen, että kaikki toimivaltaiset viranomaiset, joille nämä suositukset osoitetaan, noudattavat niitä. Toimivaltaisten viranomaisten, joita suositukset koskevat, olisi noudatettava niitä sisällyttämällä ne omiin valvontakäytäntöihinsä asianmukaisella tavalla (esimerkiksi muuttamalla lainsäädäntökehystään tai valvontaprosessejaan) myös silloin, kun suositukset on suunnattu ensisijaisesti laitoksille.

Raportointivaatimukset

3. EPV:n perustamisasetuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava EPV:lle viimeistään 11. maaliskuuta 2013, noudattaako se tai aikooko se noudattaa näitä suosituksia, ja ellei se noudata tai aio noudattaa niitä, sen on ilmoitettava noudattamatta jättämisen perustelut. Jos ilmoitusta ei anneta määräaikaan mennessä, EPV katsoo, ettei toimivaltainen viranomainen ole noudattanut suosituksia. Ilmoitus annetaan toimittamalla osiossa 5 oleva lomake osoitteeseen compliance@eba.europa.eu viitteellä ”EBA/Rec/2013/01”. Ilmoituksen antaa henkilö, jolla on asianmukaiset valtuudet ilmoittaa suositusten noudattamisesta toimivaltaisen viranomaisen puolesta.
4. Ilmoitukset julkaistaan EPV:n verkkosivuilla 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Sisällysluettelo

Osasto I – Asia, soveltamisala ja määritelmät	8
Osasto II – Pankkien euribor-paneeliin osallistumiseen liittyvän toiminnan valvontaa koskevat vaatimukset	8
Osasto III – Loppusäännökset ja täytäntöönpano	10

EPV:n suositukset pankkien euribor-paneeliin osallistumiseen liittyvän toiminnan valvonnasta

Osasto I – Asia, soveltamisala ja määritelmät

Asia

1. Näillä suosituksilla täydennetään EPV:n ohjeita sisäisen hallinnon järjestämisestä (GL 44, annettu 27. syyskuuta 2011) esittämällä odotuksia valvonnan suhteen, joka kohdistuu niihin luottolaitosten sisäisen hallinnon järjestelyihin, jotka liittyvät euribor-korot määrittävään paneeliin osallistumiseen.

Määritelmät

2. Näissä suosituksissa sovelletaan seuraavia määritelmiä:
 - (a) ”euriborilla” tarkoitetaan kaiken pituisia Euribor-EBF:n määrittämiä euribor-korkoja
 - (b) ”euribor-paneeliin osallistuvalla pankilla” tarkoitetaan direktiivin 2006/48/EY 4 artiklan 1 kohdan määritelmän mukaista luottolaitosta, joka osallistuu Euribor-EBF:n määrittelemiä euribor-korkoja asettavaan paneeliin
 - (c) ”tietojen toimittajalla” tarkoitetaan euribor-paneeliin osallistuvan pankin henkilöä, joka osallistuu euribor-tietojen antamiseen
 - (d) ”menettelysäännöillä” tarkoitetaan sisäistä asiakirjaa, jossa kuvataan tietojen toimittamisen prosessi sekä eri toimijoiden tehtävät ja vastualueet
 - (e) ”hallintoelimellä” tarkoitetaan luottolaitoksen johtoelintä (tai johtoelimiä), joka hoitaa sekä valvonta- että hallintotehtäviä ja jolla on ylin päätäntävalta sekä valtuudet määrittää luottolaitoksen strategia, tavoitteet ja yleinen johtamistapa.

Soveltamisala

3. Näitä suosituksia sovelletaan kaikkiin toimivaltaisiin viranomaisiin, jotka valvovat euribor-paneeliin osallistuvia pankkeja.

Osasto II – Pankkien euribor-paneeliin osallistumiseen liittyvän toiminnan valvontaa koskevat vaatimukset

4. Toimivaltaisille viranomaisille suositellaan, että ne sisällyttävät euribor-tietojen toimittamisen valvontansa kohteina oleviin luottolaitosten prosesseihin.

-
5. Toimivaltaisille viranomaisille suositellaan, että ne varmistavat, että korkoihin liittyvien tietojen toimittaminen kuuluu euribor-paneeliin osallistuvan pankin riskienhallinnan ja -valvonnan piiriin. Tarkemmin sanottuna euribor-paneelin pankkien olisi sovellettava aina kaksinkertaista tarkastusta euribor-tietojen toimittamiseen. Paneeliin osallistuvissa pankeissa olisi annettava koulutusta sekä tietojen toimittajille että euribor-korkojen käyttäjille.
 6. Toimivaltaisille viranomaisille suositellaan, että ne pyytävät euribor-paneeliin osallistuvia pankkeja laatimaan euribor-tietojen toimittamista koskevat sisäiset menettelysäännöt, jos sellaisia ei vielä ole olemassa, tai tarkistamaan niitä, jos sellaiset on jo olemassa. Jokaisessa euribor-paneeliin osallistuvassa pankissa asianomaisten tietojen toimittajien ja heidän lähimpien esimiestensä odotetaan vahvistavan allekirjoituksellaan lukeneensa menettelysäännöt ja sitoutuvansa noudattamaan niitä.
 7. Menettelysäännöissä olisi oltava seuraavanlaisia eturistiriitoihin liittyviä toimenpiteitä:
 - (a) tehokkaat menettelyt eturistiriidan riskin sisältäviä tehtäviä hoitavien työntekijöiden välisen tietojenvaihdon estämiseksi tai valvomiseksi, kun tämä tietojenvaihto voi vaikuttaa toimitettaviin viitearvotietoihin
 - (b) säännöt, joilla vältetään salaiset sopimukset osallistuvien yritysten sekä osallistuvien yritysten ja viitearvojen hallinnoijien välillä
 - (c) toimenpiteet sen estämiseksi, että joku henkilö voisi vaikuttaa epäasianmukaisesti siihen, miten viitearvotietojen toimittamiseen osallistuvat työntekijät hoitavat tehtäviään
 - (d) suoran yhteyden poistaminen viitearvotietojen toimittamiseen osallistuvan henkilöstön palkkauksen ja pääasiassa muita tehtäviä hoitavan muun henkilöstön palkkauksen tai tuottamien tulojen väliltä, kun näihin toimiin voi liittyä eturistiriitoja.
 8. Toimivaltaisille viranomaisille suositellaan, että ne pyytävät paneeliin osallistuvia pankkeja määrittämään, ottamaan käyttöön ja ylläpitämään asianmukaisia sisäisen valvonnan mekanismeja, joilla varmistetaan menettelysääntöjen noudattaminen. Toimitettujen tietojen tarkastuksiin pitäisi sisältyä vertailu tosiasiallisiin, liiketapahtumiin perustuviin, todennettavissa oleviin tietoihin. Tarkastuksilla olisi pyrittävä myös havaitsemaan kaikki tietojen toimittamista seuraavat käänteisoperaatiot. Sääntöjen noudattamisen valvonnasta vastaavan henkilöstön olisi raportoitava toimivalle johdolle säännöllisesti havainnoistaan, myös käänteisoperaatioista. Tietojen toimittamiselle ja menettelyille olisi tehtävä säännöllisin väliajoin riippumattomia sisäisiä ja ulkoisia tarkastuksia.
 9. Toimivaltaisille viranomaisille suositellaan, että ne pyytävät paneeliin osallistuvia pankkeja pitämään asianmukaisesti kirjaa kaikista tietojen toimittamiseen liittyvistä olennaisista seikoista, myös kuhunkin tietojen toimitukseen osallistuneista henkilöstön jäsenistä. Tämä olisi tehtävä sellaisella välineellä, jossa tiedot säilyvät dokumentoituna kirjausketjuna ja josta tiedot ovat haettavissa myöhemmin.

10. Toimivaltaisille viranomaisille suositellaan, että ne kannustavat pankkeja osallistumaan euribor-paneeliin, koska euriborilla on paljon merkitystä niiden omilla markkinoilla.

Osasto III – Loppusäännökset ja täytäntöönpano

11. Toimivaltaisten viranomaisten olisi pantava nämä suositukset täytäntöön asianmukaisella tavalla valvontakäytännöissään 11. maaliskuuta 2013 mennessä.

4. Kuuleminen ja vaikutustenarviointi

Koska euribor on järjestelmän kannalta merkittävä ja koska tarkastelussa paljastui puutteita, katsottiin välttämättömäksi suositella välittömiä toimenpiteitä euriborin luotettavuuden ja uskottavuuden lisäämiseksi. EPV ei järjestä julkista kuulemistä, koska asia on kiireellinen ja koska nämä valvontaan liittyvät toimenpiteet ovat luonteeltaan sellaisia, että niillä täsmennetään EPV:n nykyisten sisäisen hallinnon järjestämistä koskevien ohjeiden soveltamista. EPV päätti järjestää näitä suosituksia koskevan kuulemisen pankkialan sidosryhmänsä kautta.

Asian kiireellisyyden vuoksi EPV toteutti vain korkean tason vaikutustenarvioinnin. Tässä asiakirjassa ehdotettujen suositusten noudattamisesta aiheutuu vain vähäisiä lisäkustannuksia euribor-paneeliin jatkossa osallistuville luottolaitoksille ja niiden kansallisille valvontaviranomaisille, sillä niillä vain täsmennetään EPV:n ohjeita sisäisen hallinnon järjestämisestä.

EPV uskoo, että tätä vaivannäköä kompensoi hyöty, jota luottolaitoksille, kuluttajille, sijoittajille ja finanssimarkkinoille aiheutuu luotettavasta euribor-viitekorosta. Myös ESMA, jonka kanssa EPV toteutti näihin suosituksiin liittyvän taustatyön, on antanut saman palautteen.

5. Suositusten noudattamisen vahvistaminen

Päiväys:

EU:n jäsenvaltio/ETA-valtio:

Toimivaltainen viranomainen:

Suosituksset: Euribor-paneeliin osallistuvien pankkien valvonta

Nimi:

Asema:

Puhelinnumero:

Sähköpostiosoite:

Minulla on valtuudet vahvistaa suositusten noudattaminen toimivaltaisen viranomaisen puolesta:

Kyllä

Toimivaltainen viranomainen noudattaa tai aikoo noudattaa suosituksia:

Kyllä **Ei** **Osittain**

Toimivaltainen viranomainen ei noudata eikä aio noudattaa suosituksia seuraavista **syistä**¹:

Tarkemmat tiedot osittain noudattamisesta ja perustelut:

Ilmoitus lähetetään osoitteeseen compliance@eba.europa.eu².

¹ Jos suosituksia noudatetaan osittain, täsmennetään noudattamisen ja noudattamatta jättämisen laajuus ja ilmoitetaan noudattamatta jättämisen perustelut asianomaisilla aihealueilla.

² Kannattaa huomata, että suositusten noudattamista ei voida vahvistaa hyväksyttävästi muilla keinoilla, kuten edellä ilmoitetusta poikkeavaan sähköpostiosoitteeseen lähetettävällä viestillä tai viestillä, joka ei sisällä vaadittua lomaketta.